

ДОКЛАД

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ПО БЪЛГАРСКО
ГРАЖДАНСТВО И БЪЛГАРИ В ЧУЖБИНА**

**ЗА ПЕРИОДА
01 ЮЛИ – 30 СЕПТЕМВРИ 2015 Г.**

Определението за „гражданство“, което дава правната наука, е трайна и устойчива правна връзка между физическото лице и определена държава. Гражданството представлява правоотношението между държавата и гражданина. На основата на тази връзка конституцията и законите предвиждат за гражданина съответни права и задължения.

Съгласно европейското законодателство всяко лице, притежаващо гражданство на държава-членка на Европейския съюз, автоматично е гражданин и на ЕС. Европейското гражданство не замества националното гражданство, а го допълва.

Въпрос на вътрешно законодателство на всяка държава-членка е определянето на правилата за придобиването и загубването на гражданство на съответната държава.

Към Администрацията на президента е сформирана *Комисия по българско гражданство и българи в чужбина*, която е специализиран орган и подпомага Вицепрезидента при осъществяване на делегираните му от Президента правомощия по чл. 98, т. 9 от Конституцията на Република България. Комисията подпомага Вицепрезидента и при осъществяване на политиките в областта на българите в чужбина.

НОРМАТИВНА УРЕДБА, РЕГЛАМЕНТИРАЩА БЪЛГАРСКОТО ГРАЖДАНСТВО

- Конституция на Република България
- Закон за българското гражданство (ЗБГ) от 1998 г.
- Наредба № 1 от 1999 г. за прилагане на глава пета от ЗБГ
- Правилник за дейността на Съвета по гражданството при Министерство на правосъдието
- Международни договори, конвенции и спогодби, касаещи материята на българското гражданство и процедурата по промяна на гражданството

ДЕЙНОСТ НА КОМИСИЯТА

УКАЗИ ЗА ПРОМЕНИ В ГРАЖДАНСТВОТО, ПОДПИСАНИ ОТ ВИЦЕПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

През посочения период Вицепрезидентът на Република България е издал **55 броя укази** за промени в българското гражданство на **3 129 лица**, както следва:

1. Придобиване на българско гражданство - на основание български произход; родител - български гражданин; лице без гражданство; предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут; особени заслуги към Република България или интерес от страна на Република България от натурализацията му

През отчетния период Вицепрезидентът на Република България е издал общо **32 броя укази** за придобиване на българско гражданство на общо **2 801 лица**.

2. Възстановяване на българско гражданство - при наличие на 3 години постоянно или дългосрочно пребиваване и лицето да не е осъждано; при български произход - без изискване за пребиваване

През посочения период Вицепрезидентът на Република България е издал общо **15 броя укази** за възстановяване на българско гражданство на общо **224 лица**.

3. Освобождаване от българско гражданство - на основание чл. 20 от ЗБГ (лицата постоянно да живеят в чужбина, да са придобили чуждо гражданство или да имат открита процедура за придобиване на чуждо гражданство)

През отчетния период Вицепрезидентът на Република България е издал **5 броя** укази за освобождаване от българско гражданство на **98 лица**.

4. Отмяна на натурализация на основание чл. 22 от ЗБГ

През посочения период Вицепрезидентът на Република България е издал **3 броя** укази за отмяна на натурализацията на **6 лица**.

ОТКАЗИ ЗА ИЗДАВАНЕ НА УКАЗИ ЗА ПРОМЯНА НА ГРАЖДАНСТВОТО

През посочения период Вицепрезидентът на Република България е отказал издаването на укази за промяна на гражданството на **231 лица**, както следва:

- на 214 лица е отказано даване на българско гражданство по предложение на министъра на правосъдието, подкрепено от комисията и от Вицепрезидента на Република България. Мотиви: декларирана небългарска народност; представени неистински документи; регистрации за наложени забрани за влизане или пребиваване на територията на

Шенгенското пространство; влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер, по която лицето не е реабилитирано, или образувано наказателно производство за такова престъпление; данни за криминални регистрации на лицата; обявени за общодържавно издирване лица от Интерпол във връзка с наложени присъди; на основание чл. 19 от ЗБГ - по причини, засягащи обществения ред и националната сигурност; приложени документи, съдържащи противоречиви данни относно български произход; неизпълнени условия на чл. 15, ал. 1, т. 3 от ЗБГ – липса на данни за родител български гражданин; неизпълнени условия на чл. 12, ал. 1, т. 2 от ЗБГ – лице, което не е български гражданин, може да придобие българско гражданство, ако към датата на подаване на молбата за натурализация е имало не по-малко от 5 години разрешено постоянно или дългосрочно пребиваване в Република; отхвърлени предложения за натурализация на основание чл. 16 от ЗБГ – изключителен принос или интерес от страна на държавата за натурализацията на лицето.

- на 12 лица, кандидатстващи за българско гражданство на основание чл. 12а от ЗБГ, е отказано даване на българско гражданство по решение на Вицепрезидента на Република България.

Мотиви:

I. От 23.02.2013 г. влиза в сила изменение и допълнение на ЗБГ, с което се създава възможност за придобиване на гражданство от лица с небългарски произход при облекчен ред. Въведена е нова разпоредба на закона - чл. 12а, съгласно която лице, което е получило разрешение за постоянно пребиваване на някое от посочените основания от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ), може да придобие българско гражданство, ако отговаря на конкретни условия от ЗБГ.

За да се уважи молбата на кандидат за българско гражданство по чл.12а от ЗБГ, трябва да са изпълнени следните условия:

1. Молбата да е подадена не по-рано от датата на влизане в сила на новосъздадената разпоредба на чл.12а от ЗБГ – 23.02.2013 г. (тъй като законът няма обратно действие).

2. Лицето, към датата на подаване на молбата за натурализация, следва да е: пълнолетно; преди не по-малко от 5 години да е получило разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България; да не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер от български съд и срещу него няма образувано наказателно производство за такова престъпление, освен ако е реабилитирано; да има доход или занятие, което му дава възможност да се издържа в Република България (чл. 12, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 от ЗБГ).

3. Лицето да е получило разрешение за постоянно пребиваване на конкретно посочените в чл. 12а от ЗБГ основания от ЗЧРБ. Тъй като разпоредбата на чл.12а ЗБГ е създадена през 2013 г., то следователно препраща към текстовете на ЗЧРБ, които са действащи към този момент, т.е. в редакцията, в която са съществували към 23.02.2013 г.

Съгласно чл. 12а от ЗБГ лицето, кандидатстващо за българско гражданство, следва да е получило разрешение за постоянно пребиваване на едно от следните основания:

- ✓ вложило е над 1 000 000 лв. или е увеличило вложението си с този размер чрез придобиване на: акции на български търговски дружества, търгувани на български регулиран пазар; облигации и съкровищни бонове, както и производни от тях инструменти, издадени от държавата или от общините, с остатъчен срок до падежа, не по-кратък от 6 месеца; право на собственост върху обособена част от имуществото на българско търговско дружество с повече от 50 на сто държавно или общинско участие в капитала по Закона за приватизация и следприватизационен контрол; дялове или акции, собственост на държавата или общините в българско

търговско дружество по Закона за приватизация и следприватизационен контрол; българска интелектуална собственост - обекти на авторското право и сродните му права, защитени с патент изобретения, полезни модели, търговски марки, марки за услуги и промишлен дизайн; права по концесионни договори на територията на Република България (чл. 25, ал. 1, т. 6 от ЗЧРБ);

✓ вложило е над 1 000 000 лв. в лицензирана кредитна институция в България по договор за доверително управление със срок не по-кратък от 5 години, като за същия срок влогът не се използва за обезпечаване на други парични кредити от кредитна институция в България (чл. 25, ал. 1, т. 7 от ЗЧРБ);

✓ вложило е в капитала на българско търговско дружество, чиито акции не са търгувани на регулиран пазар, сума не по-малка от 6 000 000 лв. (чл. 25, ал. 1, т. 8 от ЗЧРБ);

✓ извършва дейност и е сертифицирано по реда на Закона за насърчаване на инвестициите, удостоверено от Министерството на икономиката в съответствие с чл. 25в (чл. 25, ал. 1, т. 13 от ЗЧРБ);

✓ извършило е инвестиция в страната чрез внасяне в капитала на българско търговско дружество на не по-малко от 500 000 лв., като чужденецът е съдружник или акционер с поименни акции и притежава не по-малко от 50 на сто от капитала на дружеството и в резултат на вложението са придобити нови дълготрайни материални и нематериални активи на стойност не по-малко от 500 000 лв. и са разкрити най-малко 10 работни места за български граждани, поддържани за срока на пребиваването, удостоверено от Министерството на икономиката (чл. 25, ал. 1, т. 16 от ЗЧРБ).

Лицата, които подават искане по чл. 12а от ЗБГ във връзка с чл. 25, ал. 1, т. 6, 7 и 8 от ЗЧРБ, могат да кандидатстват на **собствено основание** или като **членове на семейство** на лица, отговарящи на основните изисквания. Лицата с разрешение, издадено по чл. 25, ал. 1, т. 13 и 16 от ЗЧРБ, могат да кандидатстват единствено на **собствено основание**.

II. Никой от 12-те лица не е придобил право на постоянно пребиваване на основанията от ЗЧРБ, действащи в тяхната редакция към датата на влизане в сила на чл. 12а от ЗБГ.

За никое от лицата не е установено и не са представени доказателства за извършени вложения, дейности или инвестиции в размерите и във вида, в който са посочени от чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8, 13 и 16 от ЗЧРБ към датата на влизане в сила на чл. 12а от ЗБГ.

Липсата на изпълнение на едно от основните изисквания на чл. 12а от ЗБГ е нарушаване на закона, поради което молбите не са уважени.

III. От влизане в сила на разпоредбата на чл. 12а от ЗБГ на 23.02.2013 г. до момента Министерство на правосъдието не е предприело изменения на Наредба № 1 от 19 февруари 1999 г. за прилагане на глава пета от ЗБГ.

Липсата на ясно разписани правила и изисквания за доказване изпълнението на условията на чл. 12а от ЗБГ води до опасност от създаване на противоречива практика на институциите при прилагането на закона и до нарушаване на правата на лицата, желаещи да кандидатстват за българско гражданство на това основание, като ги поставя в неравнопоставено положение.

В тази връзка, Министерство на правосъдието неколнократно е сезирано от Комисията по българско гражданство и българи в чужбина към Администрация на президента на Република България, с писма от

12.02.2014 г., 13.02.2015 г. и 17.08.2015 г., за установената празнота в подзаконовата нормативна уредба, касаеща реда и условията за кандидатстване на основание чл. 12а от ЗБГ. Същата липса на подробна подзаконова регламентация се наблюдава и по отношение на реда и условията за кандидатстване за гражданство на основание чл. 14а от ЗБГ, влязъл в сила на 23.02.2013 г.

- на 4 лица е отказано възстановяване на българско гражданство по предложение на министъра на правосъдието, подкрепено от комисията и от Вицепрезидента на Република България. Мотиви: влезли в сила присъди за умишлено престъпление в държавата, в която живее, или в Република България (чл. 26, ал. 1, т. 1 от ЗБГ); на основание чл. 26, ал. 1, т. 2 от ЗБГ - по причини, засягащи обществения ред и националната сигурност.

- на 1 лице е отказано възстановяване на българско гражданство по решение на Вицепрезидента на Република България. Мотиви: влязла в сила присъда за умишлено престъпление в държавата, в която живее (чл. 26, ал. 1, т. 1 от ЗБГ).

ДЕЙНОСТ „ПОЛИТИКИ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА”

На 29 юли вицепрезидентът Маргарита Попова организира работна среща по въпросите на обучението по български език зад граница. Дискусията бе по молба на Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ), в която членуват 204 български училища от цял свят. Участваха българските депутати в Европейския парламент Ангел Джамбазки, Светослав Малинов, Георги Пирински, Илхан Кючюк, председателят на Държавната агенция за българите в чужбина, председателят на парламентарната комисия за политиките за българите в чужбина, представители на Министерството на образованието и науката. Вицепрезидентът организира работната среща като израз на подкрепа за целите на АБУЧ, сред които са признаването на българския език като матуритетен в чужбина, дистанционното обучение на български език, история и география, уеднаквяването на статута на българския език с другите чужди езици в езиковите сертификати в ЕС. Представен бе успешният опит на българското училище „Джон Атанасов“ в Чикаго, постиженията на училищата в Австрия и Испания. Работната среща формулира серия съвместни инициативи между АБУЧ и българските евродепутати.

Вицепрезидентът Маргарита Попова със свое писмо подкрепи идеята на Временните обществени съвети на българите зад граница на предстоящия референдум на 25 октомври да бъдат произведени пилотни избори за консултативни съвети на българите зад граница към дипломатическите ни представителства в няколко европейски държави.

Вицепрезидентът получи благодарствена грамота от фондация „Ние българите по света“ за подкрепата ѝ за изграждането на бюст-паметник на Васил Левски в Чикаго и Български мемориален комплекс в града.